

አማራ ጉድህን ስማ!

በላይነህ አባተ (abatebelai@yahoo.com)

ሀረርና ድሬድዋ እንደ ኒው ዮርክና ለንደን የሰው ዘር በሙሉ የሚኖርባቸው የጦቢያ

ከተማዎች ነበሩ። በአማራ መቃብር መንደር ለመመስረት በተነሱት ጭራቆች ለመሳሪያነት የተሰራው ይህ አድግ በኢትዮጵያ ምድር እንደ እሾህ ተተክሰከሰ ጊዜ ጀምሮ ግን ሀረርና ድሬዳዋ ለአማራ የምድር ሲኦል ሆነዋል። ይህ ሲኦል ተአማራ ተርፎ እንደ ጉራጌ ላሉ ሌሎች

ያገራችን ዜጎችም ተርፏል። ይህ አማራና ሌሎችም የሚኖሩበት ሲኦል እንደ ሻማ እየበራች ባለችው የህግ ባለሙያ ኤልሳ ከበደ አደባባይ ውሏል። ይኸንን ይመልከቱ።

https://www.youtube.com/watch?v=8-pzzg4B_Og&fbclid=IwAR1lLfN3LUnOPK1Dd66kAKEvJk3YcJEaNaBNypBXDzYu3sq4h7IXdAvD1sk

በሀረር፣ በድሬዳዋና በሌሎችም እነዚህን በመሳሰሉት ከተሞች የአማራ ኑሮ በአስራ ስምንተኛውና አስራ ዘጠነኛው ክፍለ ዘመን ተነበሩት የአሜሪካና የደቡብ አፍሪካ ጥቁሮች ከፍቷል። ቅድመ አያቶቻቸው ህይወታቸውን ገብረው ባቆሟት አገር አማሮች ተሌላ ዓለም እንደ መጡ ወራሪዎች ተቆጥረው ተምጣኔ ሐብትና ተውክልና መገለል ብቻ ሳይሆን ሰርተው እንዳይበሉም ተከልክለዋል። በአይምሯቸው እንዳያስቡ፣ በአፋቸው እንዳይናገሩና በእጃቸው እንዳይሰሩ ተከልክለው ሰው ሆነው የመኖር መብታቸው ተገፏል።

በአፓርታይድ ዘመን በገዛ አገራቸው የመምረጥም ሆነ የመመረጥ መብት ተነፍጓቸው የነበሩት የደቡብ አፍሪቃ ጥቁሮች መምረጥ የተፈቀደላቸው ከሰባ ዓመታት በፊት ነበር። በተሸጡበት አገር እንደ እቃ ይቆጠሩት የነበሩት የአሜሪካ ጥቁሮችም ከስንት ትግል በኋላ የመምረጥ ፈቃደ የተሰጣቸው ከሰባ ዓመታት በፊት ነበር። የሀረርና የድሬዳዋ አማራ ደግሞ በሃያ አንደኛው ክፍለ-ዘመን በራሱ አገር እንኳን የመመረጥና የመናገር እንደ ባርያ ስርቶ የመኖር መብቱም ተነፍጓል።

አማራ ጉድህ ስማ! አንተን በመምሰሉና ያንተን ቋንቋ በመናገሩ በሀረር፣ በድሬዳዋና ሌሎችም ሥፍራዎች ወገንህ የእንሰሳ ያህል እንኳ ክብር ሲነፈገው “እኔ ጋ ታልደረሰ” ወይም አንድ እግሩን ጅብ ሲጎርሰው “ሁለተኛውን ታስበላኛለህ ሰጥ በል” እንዳለው ጅል ዝም ታልክ የተሸከምከው ሥጋ የአሳማ፣ በውስጥህ ያለችው ነገ በበሽታም ሆነ በእድሜ መግፋት ሲው የምትለው ነፍስም የቅንቡርስ መሆኗን ተረዳ።

አማራ ጉድህን ስማ! ወገንህ እንደ አረም እየተነቀለ በየ ስፍራው ሲጣል በአገርቤትም ሆነ በአውሮጳ፣ በአሜሪካና አውስትራሊያ በካሚዮን እየፈሰሰክ ይኸንን ታይቶ የማይታወቅ ግፍ በሆዳምነትና በአድርባይነት ዝም ካልክ በምድር ለዘላለም በታሪክ የሚያስወቅስና በሰማይም ሲያል የሚደል ኃጥያት ተሸክመህ መሄድህን እወቅ፡፡

አማራ ጉድህን ስማ! ሴት ተማሪዎችን በጅቦች አስበልትህ ፍትህ ሳትጠይቅ ማደሩ እንደ እሾህ የማይወጋህ እንደ ድንጋይ ርመቀመጫም እየቆየ የማይቆረቁርህ ተሆንክ ለእናትህ፣ ለልጅህ፣ ለእህትህና ዘጠኝ ወር ለኖርክበትን ማህፀን ደንታ የሌለህ ግሳንግስ እንደሆንክ ተረዳ፡፡

አማራ ጉድህን ስማ! በምርጫ ሳይሆን በመለኮት ፈቃድ አንተን መስለው ስለተፈጠሩ ታሪካዊ የውጪ ጠላቶችህ ለወንበር ያበቋቸው እርጉሞች ወገኖችህን እንደ እባብ ቀጥቅጠው ሲገዟቸውና አፍነው ሲወስዷቸው ዝምብለህ አሁንም ተሙሴዎችህና ተሰሰኞችህ ጀርባ ተቀምጠህ የማያልቅ ድስኩርህን ተቀጠልክ ታስቆርቱ ይሁዳ የከፋህ ከሀዲ መሆንህን እወቀው፡፡

አማራ ጉድህን ስማ! በቅድመ አያቶችህ ተጋድሎ ተባርነት ብትድንም በስንፍናህና በቸልተኝነትህ ቅደመ አያቶችህ ተባርነት ያዳኗቸው ባንዶች በሃያ አንደኛው ክፍለ-ዘመን ባርያ እያደረጉህ መሆኑን ተገንዙብ፡፡ ይኸንን ባርነት በአንድነት ታልመከትክ በአልበገር ባይነት ከራስ ካሳ እስከ ሞያሌ ጠላትን ተናንቀው የወደቁት የቅድመ አያቶችህ አጥንት እሾህ፤ ነፍሳቸውም ቅዠት ሆኖ ሊወጋህ እንደሚኖር አጢን፡፡

አማራ ጉድህን ስማ! በሃያ አንደኛው ክፍለ-ዘመን በገዛ አገርህ እንደ እቃ እየተቆጠርክ ያለኸው ብአዴን በሚባለው ተይሁዳ የባስ ከሀዲ አሳልፎ ሰጪነት መሆኑን ረስትህ ተብአዴን የዝንጀሮ ቆንጆ ለመምረጥ ምድጃ ውስጥ እንደገባ ድንች ስትርመጠመጥ የምትውል የብአዴን ካድሬ ተሆንክ አንተም ወገንህንና ፍትሕ ፈላጊውን አምላክ የከዳህ ይሁዳን አፍቃሪ እርጉም ባንዳ መሆንህን ተረዳው፡፡

አማራ ጉድህን ስማ! የውጪ ኃያላን ደጋግመው ሞክረው ያልቻሉትን በቸልተኝነትህ፣ በትግስትህና በብአዴን እጅታነት ወይም ዛቢያነት የባንዳዎች ልጆች ባርያ እያደረጉህ መሆኑን ተረዳ፡፡ ይህቺ ከንቱ ዓለም ለገራምና ለደካማ የማትሆን መሆኗን ተሰላሳ ዓመት ታሪክህ ተገንዙብ፡፡ ብአዴን የሚባለውን አበጣባጪና ለባርነት የሚዳርግ ቃልቻ ተራስህ ዠልጠህ አውርደህ ክብርና የአገር ድንበርን በሚጠብቁ ፍትህዊ ጎበዝ አለቆችና ጀግኖች ተካ፡፡

አማራ ሆይ ኤልሳ ከበደን አዳምጥና ጉድህን ስማ! ሰምተህም ቀበቶህን አጥብቀህ ፍትህን አስፍንና ወገንህን ተባርነት አውጣ! የግፉዐንና ለአገር ነፃነት ሲዋደቁ የወደቁት ቅደመ አያቶቻችን አምላክ ካንተ አይለይ:: አሜን::

End notes:

1. *History of Election in South Africa:*
<https://www.sahistory.org.za/article/history-elections-south-africa>
2. *When Did African Americans Actually Get the Right to Vote?*
<https://www.history.com/news/african-american-voting-right-15th-amendment>

ግንቦት ሁለት ሺ አስራ ሁለት ዓ.ም.